

8. Zaujatí fádnosťou (pre mladých)

Milí mladí priatelia,

v našich meditáciách nad etapami dejín saleziánov na Slovensku prichádzame do obdobia, ktoré by sme mohli nazvať obdobím fádnosti, všednosti. Vojská Varšavskej zmluvy v spolupráci s časťou miestnych komunistov zabránili tomu, aby sa Československo v rokoch 1968 – 1969 vytrhlo z bloku komunistických krajín. Krátke obdobie nádejí na otvorenie sa svetu, na slobodné podnikanie i na slobodu náboženského života sa skončilo. Nikto nemohol hovoriť a organizovať nič, čo nebolo schválené zhora. Toto obdobie môžeme označiť ako obdobie všednosti a fádnosti.

Ako sa prekonáva všednosť a fádnosť života

Všednosť, fádnosť a nuda. To však nie sú len skutočnosti toho obdobia, ale aj niečo, čo sa veľmi ľahko zmocňuje ľudí v akejkoľvek fáze ich života. Kolobeh života, ktorý sa človeku „vnucuje“, vytvára dojem, že sme len súčiastkou nejakého veľkého stroja, lebo musíme pravidelne konať naše povinnosti.

Internetová stránka startitup.sk nám v roku 2018 ponúka pohľad na životný príbeh izraelského podnikateľa Aleksandra Djazza, ktorý prekonal nudu a všedný život.

Aleksandr Djazz žil život tak ako väčšina ľudí v dnešnej dobe. Chodil do práce a z práce, čas trávil pred televíziou a každý jeho deň bol rovnaký. Uvedomil si, že je treba niečo zmeniť a začať robiť niečo, čo ho baví. Aj to však ďalej odkladal a pokračoval v tomto kolobehu, až kým sa nestalo niečo zlé. Všetko zmenila náhla smrť jeho priateľa.

„V tom momente som si uvedomil, že cestovanie, zážitky, poznávanie sveta a jeho zákutí, nie je možné odložiť na ‚potom‘, pretože žiadne ‚potom‘ nemusí byť, ako aj zdravie, alebo dokonca pamätníky zničené teroristami, či zvieratá ulovené pytlíkmi. Je treba žiť! Tu a teraz!“ píše Aleksandr na svojom profile na sociálnych sieťach.

Aleksandr si začal konečne plniť sen. Kúpil si motorku a doteraz na nej precestoval viac než 40 krajín, ďalších 40 navštívil bez nej. Prekonával samého seba aj predsudky ostatných. Chcel vidieť dno mora, tak si spravil potápačský kurz, chcel sa plaviť na jachte, tak sa stal kapitánom, chcel zabehnúť maratón, tak sa naň v priebehu roka pripravil a zvládol to. Cestoval tak často, ako bolo možné, zažíval úžasné veci, spoznával nové miesta, fotil, točil videá a ochutnával jedlá.

Nie všetci však majú takýto prístup k prekonávaniu nudy a všednosti. Mnoho detí a mladých hľadá východisko v agresivite alebo v iných extrémnych rozhodnutiach, v ktorých hľadajú niečo mimoriadne, alebo sa chcú prezentovať ako niekto mimoriadny, vzbudzujúci pozornosť a obdiv. Toľkí sa rozhodli radikálne prekonať zaužívané schémy a provokovať. A mnohí zase zostávajú smutní a uzatvorení, lebo s tou nudou, všednosťou a fádnosťou nevedia pohnúť.

Nepripodobňujte sa tomuto svetu

Kresťanský život má v sebe veľa prvkov fádnosti. Život podľa prikázaní a pravidiel, život poslušný a nevystupujúci z priemeru, omša, ktorá nudí nielen kázňou, ale celým svojím priebehom. Mnoho mladých ľudí takto prežíva zvyšky svojej viery. Áno, je to tak, nebudeme si nahovárať niečo iné. Naša viera má ďaleko od povrchných zábav a rozmarov života a kto je týmto smerom nastavený, nikdy vo viere nenájde konkurenciu. A hoci sa množia mnohé worshipové a pentekostálne pokusy prezentovať vieru ako niečo spontánne a strhujúce – poriadnej, odviazanej zábave to konkurovať nemôže. A bolo by zlé, keby to tak chcelo byť. A hoci kresťanstvo prezentuje slobodu kresťana, nikdy to nie je sloboda len podľa vlastných kritérií, sloboda oslobodená od všetkého podriadenia sa. Viera ti nikdy neumožní behať sem a tam, myslieť len na seba a na svoju zábavu. A predsa je potrebné, aby sa každý mladý kresťan dozvedel, že byť veriacim vôbec nemusí byť nuda.

Nielen slušnosť a pasívna poslušnosť

Pozrime sa najprv na mladého Samuela. Je poslušný a vedie, povedali by sme, fádny život v slušnosti a poslušnosti. Keď sa však naučí počúvať hlas Boha – prvé, čo mu Boh povie je toto: *„Hľa, ja urobím v Izraeli vec, ktorú keď niekto počuje, bude mu cvendžať v obidvoch ušiach.“* (1 Sam 3,11)

Božie plány pre tento svet nie sú nudné a nezaujímavé. Boh má s týmto svetom veľké plány. Nie je to cestovanie pre cestovanie, ani zábavy pre zábavy. Božie plány sú plány lásky a radosti. Nieкто by sa mohol pohoršiť: aké plány lásky a radosti? Veď tam je vojna a trpia nevinní, tu zase ochorie matka i dcéra na rakovinu a podstupujú ťažké skúšky. A toľko iného by sa dalo povedať.

Láska však v sebe zahŕňa aj utrpenie, to vidíme aj v tom, že Boží Syn, ktorý nás miloval, trpel a zomrel. Utrpenie sa však mení na radosť, lebo on vstal z mŕtvych. Ale existuje aj opačná cesta. Cesta radosti, ktorá vedie k láske. Tvoriť radosť, aby sme objavili lásku, a mať z tej radosti takú lásku, ktorá sa vie aj obetovať a prijať utrpenie. Toto je kolobeh Božích plánov.

Preto mladý kresťan má hľadať cesty radosti, ale také, aby nimi priviedol k láske, ktorá je ochotná aj trpieť. Toto sú plány a projekty, ktoré by mali pomôcť rozozvučať Božie diela na zemi. Pri takýchto plánoch nie je nuda. Tam treba vnieť fantáziu, nadšenie, odvahu.

Tichý a pokorný srdcom – priniesol aj meč

Samotný Ježiš, ktorý často hovorí o pokore a skromnosti, hovorí aj toto: *„Nemyslite si, že som priniesol pokoj na zem. Nie pokoj som priniesol, ale meč.“* (Mt 10,34) Ak niekto interpretuje kresťanskú vieru len ako pasívne podrobenie sa všetkým predpisom, nemá pravdu. Viera má mať aj znak boja. Bojovať, aby nás ľudia neobrali o poklad viery, bojovať o to, aby sme iným mohli ponúknuť tento poklad.

Takto sa viera úzko spája so životom a prestáva byť len akýmsi dodatkom k tomu, čo žijeme. Pápež František (*Christus vivit*) postavil pred mladých kresťanov jasný program:

168. Zoči-voči realite plnej násilia a egoizmu môžu byť niekedy mladí vystavení riziku, že sa uzavru do malých skupiniek a vyhnú sa tak výzvam a problémom, ktoré na nich kladie život v spoločnosti a v širšom svete. Cítia, že žijú bratskú lásku, ale ich spoločenstvo sa možno stalo len predĺžením ich ja. Je to oveľa vážnejšie, najmä ak sa povolanie laika chápe iba ako služba v rámci Cirkvi (lektori, akolyti, katechéti,...), a zabúda sa na to, že povolaním laika je predovšetkým láska v rodine a láska sociálna či politická. Je to konkrétna, z viery vychádzajúca angažovanosť za budovanie novej spoločnosti; je to život uprostred sveta a spoločnosti s cieľom evanjelizovať jednotlivé jej inštancie, napomáhať mier, spolunažívanie, spravodlivosť, ľudské práva, milosrdenstvo, a tak šíriť Božie kráľovstvo vo svete.

173. Tak ako pri Ježišomv zázraku, chlieb a ryby, o ktoré sa postarali mladí, sa môžu rozmnožiť (porov. Jn 6,4-13). Ako sa to deje v podobenstve, malé zrnká zasiaté mladými sa stanú stromami a ovocím, ktoré možno zberať (porov. Mt 13,23.31-32). Všetko toto je možné, ak vychádzame zo živého prameňa Eucharistie, v ktorej sa náš chlieb a naše víno premieňajú tak, aby nám darovali večný život. Mladým sa zveruje obrovská a ťažká úloha. S vierou vo Vzkrieseného jej budú môcť čeliť s kreativitou a nádejou, vždy pripravení slúžiť ako obsluhujúci na svadobnej hostine, užasnutí spolupracovníci pri prvom Ježišovom znamení, ktorí sa len pridržali odporúčania jeho matky: „Urobte všetko, čo vám povie.“ (Jn 2,5) Milosrdenstvo, kreativita a nádej umožňujú, aby sa život rozvíjal.

174. Chcem ťa povzbudiť, aby si prevzal túto úlohu, pretože viem, že „tvoje srdce, mladé srdce, chce budovať lepší svet. Sledujem správy zo sveta a vidím, že mnohí mladí v mnohých častiach sveta vyšli do ulíc, aby vyjadrili túžbu po spravodlivejšej a bratskejšej civilizácii. Mladí na uliciach. Mladí chcú byť protagonistami zmeny. Prosím vás, nedopusťte, aby protagonistami zmien boli iní! Vy ste tí, čo majú budúcnosť v rukách! Vaším prostredníctvom vstupuje do sveta budúcnosť. Žiadam vás, aby ste boli protagonistami tejto zmeny. Máte v rukách kľúče od budúcnosti! Naďalej premáhajte apatiu a ponúkajte kresťanskú odpoveď na sociálne a politické nepokoje, ktoré sú prítomné v rôznych častiach sveta. Žiadam vás, aby ste boli budovateľmi sveta, aby ste sa pustili do práce za lepší svet. Drahí mladí, prosím vás, nepozerajte sa na život ‚z balkóna‘, zaradte sa do neho. Ježiš nezostal na balkóne, ale vstúpil do života. Nepozerajte sa na život ‚z balkóna‘, vstúpte do neho, ako to urobil Ježiš“.⁹² Ale predovšetkým tým či iným spôsobom bojujte za spoločné dobro, buďte služobníkmi chudobných, buďte protagonistami revolúcie lásky a služby, schopní odolávať patológiám konzumného a povrchného individualizmu.

1. Je pre teba kresťanský život niečo zaujímavé alebo niečo fádne a nudné?
2. Akým spôsobom prekonávaš fádnosť a nudu? Pokús sa skomentovať pozitíva a ohraničenia Aleksandra a jeho projektu prekonať fádnosť života?
3. Porozumel si projektu lásky a radosti, ktorý nám Boh ponúka?
4. Uvedomuješ si, že my saleziáni máme projekt radosti, ktorá má dozrieť k láske?
5. Vieš prečo u kresťanov láska, bolesť a radosť idú pospolu?

6. Si chlapec/dievča, ktorý má zopár chlebov a rýb? Vieš, že s pomocou týchto bezvýznamných darov Ježiš môže urobiť zázrak?
7. Pozri sa na seba a na svoju skupinu priateľov – odolávate patológii konzumu a povrchného individualizmu (aj skupina môže byť individualistická)? Sú rôzne druhy konzumu – aj v duchovných veciach môžeme byť len konzumenti.

Príbeh vietnamského biskupa, ktorý zažil 13 rokov väzenia (1975 - 1988), z toho 9 rokov v samotke. A predsa jeho život nezostal nudný a fádny, lebo žil s Bohom.

Volám sa Francesco Nguyen Van Thuan a som Vietnamec, ale v Tanzánii a Nigérii ma mladí ľudia volajú uncle Francis; takže je jednoduchšie volať ma uncle Francis, alebo skôr len Francis, František. Do 23. apríla 1975 som bol 8 rokov biskupom v Nhatrangu, v centre Vietnamu, prvej diecézy, ktorá mi bola zverená, kde som sa cítil šťastný a ktorú neustále milujem ako svoju prvú lásku. 23. apríla 1975 ma Pavol VI. povýšil na arcibiskupa Saigonu. Keď komunisti prišli do Saigonu, povedali mi, že toto vymenovanie bolo výsledkom sprisahania medzi Vatikánom a imperialistami s cieľom zorganizovať boj proti komunistickému režimu. O tri mesiace neskôr ma zavolali do Prezidentského paláca, aby ma tam zatkli: bol to deň Nanebovzatia Panny Márie, 15. augusta 1975. V tú noc ma odviezli 450 km na miesto môjho núteného pobytu. Cestou mi prichádzalo na um veľa zmätených myšlienok: smútok, opustenosť, únava, (...) 3 mesiace som žil v napätí. (...) Ale v mojej mysli zažiarilo jasné slovo, ktoré rozptýlilo všetku temnotu, slovo, ktoré povedal americký biskup John Walsh, ktorého uväznili v Číne, keď bol prepustený po 12 rokoch zajatia: „Strávil som polovicu svojho života čakáním.“ A to bola veľká pravda: všetci väzni, vrátane mňa, čakajú každú minútu na oslobodenie. Ale potom som sa rozhodol: **„Nebudem čakať. Idem žiť prítomný okamih a napínať ho láskou.“** Nie je to náhla inšpirácia, ale presvedčenie, ktoré som si vybudoval počas celého života. Ak strávim svoj čas čakáním, možno veci, na ktoré čakám, nikdy neprídu. Jediná vec, ktorá určite príde, je smrť.

(...)

Keď som bol vo väzení Phu-Khanh, v cele bez okna, bolo tam veľmi horúco, dusil som sa, cítil som, ako moja jasnozrivosť pomaly mizne až do bezvedomia; niekedy svetlo zostávalo zapálené celé dni a noci, niekedy zas sústavná tma. Bolo tam tak vlhko, že na mojej posteli rástli plesne. V tme som videl dieru v spodnej časti steny (aby mohla odtekať voda): takže som strávil viac ako sto dní na zemi a s nosom pred touto dierou, aby som sa nadýchal. Keď však pršalo a hladina vody stúpala; malý hmyz, malé žaby, dážďovky a stonožky vchádzali do cely zvonku, nechal som ich tak, už som nemal ani silu odháňať ich.

(...)

9 rokov som žil na samotke. Od rána do večere sa kráčal v cele, aby som úplne neodišiel fyzicky. Mal som 48 rokov. 8 rokov som bol biskupom a teraz (...) izolovaný, oddelený od svojho ľudu, nečinný.

Raz v noci som v hĺbke srdca počul hlas, ktorý mi hovoril: „Prečo sa takto trápiš? Rozlišuj medzi Bohom a Božími skutkami. Všetko, čo si konal a čo by si túžil konať aj naďalej:

pastoračné návštevy, formácia seminaristov, rehoľníkov a rehoľníčok, laikov, mládeže, budovanie škôl, misie pre evanjelizáciu nekresťanov, to všetko sú vynikajúce diela, sú to Božie diela, ale nie sú Bohom! Ak Boh chce, aby si zanechal všetky tieto skutky a vložil ich do Jeho rúk, urob to teraz a dôveruj mu. Boh to urobí nekonečne lepšie ako ty; svoje diela zverí iným, ktorí sú oveľa schopnejší ako ty. Ty si vyber len Boha, nie jeho skutky!“

(...)

Po mojom prepustení mi veľa ľudí povedalo: „**Otče, mal si veľa času modliť sa vo väzení.**“ Nie je to také jednoduché, ako by ste si mohli myslieť. Pán mi dovolil zakúsiť všetku moju slabosť, moju fyzickú a duševnú krehkosť. Vo väzení plynie čas pomaly, najmä počas samoväzby. Predstavte si týždeň, mesiac, dva mesiace ticha. Sú nesmierne dlhé, ale keď sa zmenia na roky, stanú sa večnosťou. Vietnamské príslovie hovorí: „Deň vo väzení je ako tisíc jesení vonku.“ Sú dni, keď som sa vyčerpaný únavou a chorobou nemohol modliť!

V týchto chvíľach som si pripomínal príbeh istého starého Jima. Každý deň, o 12. hodine, vstúpil do kostola a bol tam iba chvíľku, a potom hneď odišiel. Kostolník bol po istom čase veľmi zvedavý a jedného dňa zastavil Jima a spýtal sa ho:

- Prečo sem chodíš každý deň?
- Prichádzam sa modliť.
- To nie je možné! Akú modlitbu stihneš povedať za tú chvíľku?
- Som nevedomý starý muž, a tak sa modlím k Bohu svojím vlastným spôsobom.
- Ale čo mu hovoríš?
- Hovorím mu: Ježišu, tu som, ja som Jim. A odchádzam.

Roky plynuli. Jim, zostarnutý a chorý skončil v nemocnici na oddelení chudobných. Po istom čase, keď to už vyzeralo, že čoskoro zomrie, kňaz a zdravotná sestra stáli pri jeho posteli a pýtali sa ho

- Jim, povedz nám: prečo, odkedy si sem prišiel, sa na tomto oddelení všetko tak zmenilo. Všetci chorí sú šťastnejší a priateľskejší?
- Neviem. Keď som mohol chodiť, chodil som sem a tam, navštevoval som všetkých, každého som pozdravil a trochu som sa s ním aj porozprával. A keď som zase zostal ležať v posteli, všetci chodia ku mne a ja ich všetkých rozosmejem. A všetci sú šťastnejší. S Jimom sú všetci šťastní.
- Ale ty? Prečo si šťastný?
- Vy, keď vás každý deň niekto navštívi, nie ste šťastní?
- Iste. Ale kto vás tu kedy prišiel navštíviť? Nikdy sme nikoho nevideli.

- Keď som nastúpil na toto oddelenie, požiadal som vás o dve stoličky: jednu pre vás, jednu vyhradenú pre môjho hosta, nevidíte?

- Kto je váš hosť?

- Je to Ježiš. Chodieval som ho navštevovať do kostola vždy o 12:00 a teraz už nemôžem; a tak o 12:00 prichádza On.

- A čo ti hovorí Ježiš?

- Hovorí mi: Jim, tu som, ja som Ježiš!

Predtým, ako zomrel, videli ho, ako sa usmieval a pokýval rukou smerom k stoličke vedľa postele akoby niekoho pozýval sadnúť si k nemu. Znova sa usmial a zavrel oči.

A tak, keď mi chýbali sily a nedokázal som sa modliť, iba som opakoval: «Ježišu, tu som, ja som František». Potom prichádzali radosť a útecha, cítil som, že Ježiš odpovedal: «František, tu som, ja som Ježiš.»